

Zagreb, 15.01.2001.

tajnički IZVJEŠTAJ HRVATSKOG BIOSPELEOLOŠKOG DRUŠTVA ZA GODINU 2000.

Naše društvo osnovano je 1996 godine kada je sastavljen njegov prvi statut, a zatim je zbog promjena zakona o udruženjima taj statut na izvanrednoj sjednici Društva promijenjen 1997 godine. Na toj sjednici ponovno je na mandat od četiri godine izabran upravni odbor u istom sastavu u kojem je radio do tada. Prošle su četiri godine i došlo je vrijeme da se izaberu novi lanovi Upravnog odbora. Stoga e ovaj tajnički izvještaj biti posljednji koji ja pišem. Koristim priliku da novom tajniku Društva unaprijed zaželim sve najbolje u radu.

Iako ću u ovom izvještaju obuhvatiti samo posljednju godinu rada našeg Društva na početku bih istakao da smatram da je Društvo uz sve nespretnosti u radu koje prate novoosnovana društva ipak u proteklom razdoblju dosta uspješno obavljalo sve one zadaće zbog kojeg smo ga osnovali. Pozitivno je djelovalo u smjeru popularizacije, promoviranja istraživanja i zaštite živoga svijeta podzemlja Hrvatske. Pokretalo je ili se uključivalo u većinu akcija koje su se na te teme događale u Hrvatskoj. Krunu tih napora svakako je predstavljalo organiziranje i uspješno provođenje XIV međunarodnog biospeleološkog simpozija u Makarskoj 1999. godine. Prije i tijekom simpozija lanovi našeg Društva (od kojih su mnogi postali lanovi internacionalnog biospeleološkog društva, a jedan čak i član upravnog odbora), kao i Društvo u cjelini uspostavili su korisne kontakte s stranim znanstvenicima biospeleolozima i institucijama koje se bave biospeleologijom. Ujedno nas je ovaj uspješno organizirani simpozij obilježio kao ozbiljnu organizaciju kojoj je samim time olakšan pristup domaćim i stranim sponzorima koji od tada puno lakše izdvajaju sredstva za projekte koje im predlažemo.

Kao i 1999. godina i ove 2000 Društvo je uspješno radilo na provedbi zadataka koje si je zacrtalo svojim statutom.

Dva su najvažnija postignuća ove godine bila: pisanje i slanje priloga o živom svijetu podzemlja Hrvatske za III tom Enciclopaedia-e Biospeleologica-e, te uspješni početak rada na projektu "Izradom biospeleološkog katastra, edukacijom i popularizacijom do zaštite živog svijeta podzemlja" za koji smo financijsku potporu dobili od Vladinog ureda za nevladine organizacije. Za obavljanje prvog od navedenih poslova utrošili smo gotovo prvih četiri mjeseca ove godine (neki kao npr. Sanja Gottstein i više). U pisanju priloga za Enciklopediju sudjelovalo je ukupno 20 ljudi od čega 12 članova društva i 8 nečlanova znanstvenika koji se između ostalog bave i živim svijetom podzemlja Hrvatske. Prilozi su objedinjeni u jedan zajednički tekst koji je preveden na engleski jezik i poslan u Moulis glavnom uredniku Enciklopedije prof. dr. Juberthi-u. On je prihvatio i pohvalio poslani tekst. Suradnici u ovom poslu sastajali su se više puta tijekom slaganja priloga. Ovdje bih istakao da je ovaj posao sve aktivne članove Društva potpuno odvuкао od možebitnih drugih akcija koje je Društvo trebalo organizirati za svoje članove koji nisu bili uključeni u pisanje priloga. Također moram napomenuti i to da iako smo se na nekoliko prethodnih sastanaka Društva, a posebno na posljednjem održanom prije točno godinu dana (22.11.1999.) dogovorili da e se Društvo sastajati svakog prvog ponedjeljka u mjesecu u prostorijama HPM-a, na te sastanke su, i to povremeno, dolazili gotovo isključivo lanovi Upravnog odbora. Možda je svim lanovima Društva trebalo slati za svaki ponedjeljak

pozive na sastanak (ja kao tajnik Društva), ali kako je na sastanku dogovoreno da to budu redovni sastanci nismo smatrao za shodnim da za te sastanke šaljem dopise koji bi Društvo dosta koštali. Tu moram napomenuti da se za takvu aktivnost niti jedan član Društva nije posebno zainteresirao a niti, osim onih koji su neposredno bili vezani uz izvršenje kakvih programa, za bilo kakvu drugu aktivnost Društva.

Drugo postignuće, dobivanje financijske pomoći za izvođenje projekta “Izradom biospeleološkog katastra, edukacijom i popularizacijom do zaštite živog svijeta podzemlja” krenuli smo u jedan nadasve važan posao, koji će potrajati više godina, a trebao bi omogućiti:

1. Aktivno uključivanje svih zainteresiranih članova društva u rad Društva, kao i aktivni rad za sve buduće članove
2. Izradu biospeleološkog katastra, koji bi bio prvi katastar živih organizama napravljen u Hrvatskoj
3. Primjenu izrađenog katastra za buduća ekološka i druga istraživanja, te za izradu budućih studija zaštite okoliša.

I drugo.

Prvi korak u provedbi ovoga programa bilo je iniciranje međunarodne rasprave o potrebi izrade biospeleološkog katastra i ujednačavanja takovih katastarskih za cijeli svijet (na naš poticaj o tome će se raspravljati slijedeće godine na seminaru međunarodnog biospeleološkog društva u Mulisu) Drugi korak bila je nabavka dovoljno jakog računala za unošenje svih podataka o rasprostranjenju podzemnih organizama u Hrvatskoj. Kompjuter je smješten na Hrvatskom prirodoslovnom muzeju i kada bude stavljen u funkciju (kada se u njega unesu svi potrebni programi) biti će na raspolaganju svim članovima Društva koji budu unosili podatke za biospeleološki katastar.

Treća bitna stvar vezana uz ovaj projekt biti će proširivanje aktivnosti vezanih uz promoviranje i reklamiranje zaštite živog svijeta podzemlja, koja je i ove godine već bila raznovrsna i relativno bogata, o čemu će kasnije biti rije.

Pored ovoga projekta koji se već provodi na Ministarstvo za zaštitu okoliša i prostorno uređenje su predana u ime Društva još dva projekta:

“Akcijski planovi zaštite podzemne faune Hrvatske i edukacija” kojeg su voditelji Dr. Kerovec i “Plan istraživanja populacije čovječje ribice (*Proteus anguinus*) na nalazištu izvor i ponor Rupešica u svrhu stvaranja akcijskih planova zaštite” voditelj mr. Kletečki

Za ove projekte još nisu pristigla rješenja. Ako dobiju pozitivna rješenja u njihovo izvođenje moći će se također uključiti veći broj članova Društva.

Pokrenut je i projekt na istraživanju faune kornjaša špilje u Otruševcu, na kome zajedno rade nastavnica Kletečki i učenici osnovne škole “Bogumil Toni” iz Samobora, Branko Jalžić i kustos Hrvatskog prirodoslovnog muzeja Branimir Gjurašin.

Više članovi Društva sudjelovalo je u radu na pripremi plana projekta istraživanja i zaštite krških staništa područja Istre, Gorskog Kotara, Like i Velebita koji bi trebala financirati Svjetska banka. Ako pristignu predviđeni novci za taj projekt, vjerojatno će Društvo biti angažirano na istraživanju i valoriziranju zaštite podzemnih objekata navedenog područja i njihove faune

članovi društva uključili su se u izradu popularno-znanstvenog filma o čovječjoj ribici i njenom

životnom okolišu, izradu kojeg je inicirali novi članovi našeg Društva, Anđelko Novosel i Maja Radošević.

Novcima preostalim od simpozija u Makarskoj Društvo je sufinanciralo kupnju djelova za binokularnu lupu koja e biti na raspolaganju svim lanovima, a biti e smještena u prostorijama HPM-a.

Aktivnost Društva bila je relativno uspješna i u provođenju edukacije i promocije u smislu zaštite podzemnih staništa. Održano je ukupno 6 predavanja na temu biospeleologije, od čega 4 u okviru speleoloških škola, jedno u Udruzi Studenata Biologije te jedno u knjižnici u Samoboru za učenike osnovnih škola.

Predstavnik Društva sudjelovao je na okruglom stolu koji je organizirao ministar Ministarstva za zaštitu okoliša i prostorno uređenje Božo Kovačević za nevladine udruge a u svrhu koordiniranja rada vladinih resora i nevladinih udruga na zaštiti prirode i okoliša.

Objavljeno je više znanstveno-popularnih članaka na temu biospeleologija u našim i stranim časopisima i u tome je prednjačio Roman Ozimec (ukupno 9 članaka). U okviru članka “Biospeleologija: tajni život hrvatskog podzemlja” objavljenom u “Hrvatskom Zemljopisu” tiskan je i poster .

Pored edukacijskog i zaštitarskog rada mnogi lanovi društva intenzivno su se bavili znanstvenim radom na području biospeleologije te su na tu temu objavili više radova.

Na osnovu svega navedenog smatram da je kako u proteklih 5 godina tako i ove godine Društvo radilo vrlo uspješno, da je njegov rad bio vidljiv u javnosti, da su u radu Društva mogli sudjelovati svi zainteresirani lanovi i isto tako imati uvid u kompletan rad.

Tajnik HBSD-a

Eduard Kletečki